

Συλλογή της Νομολογίας

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑ
YVES BOT
της 24ης Ιανουαρίου 2019¹

Υπόθεση C-720/17

Mohammed Bilali
κατά
Bundesamt für Fremdenwesen und Asyl

[αίτηση του Verwaltungsgerichtshof
(διοικητικού δικαστηρίου, Αυστρία)
για την έκδοση προδικαστικής αποφάσεως]

«Προδικαστική παραπομπή – Χώρος ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης – Οδηγία 2011/95/ΕΕ – Κανόνες σχετικά με τις προϋποθέσεις τις οποίες πρέπει να πληρούν οι υπήκοοι τρίτων χωρών ή οι ανιθαγενείς για να μπορούν να τύχουν διεθνούς προστασίας – Επικουρική προστασία – Άρθρο 19 – Ανάκληση του καθεστώτος επικουρικής προστασίας – Εμβέλεια των λόγων ανακλήσεως – Εθνική νομοθεσία προβλέπουσα την ανάκληση του καθεστώτος λόγω σφάλματος της διοικήσεως σχετικού με πραγματικά περιστατικά – Επιτρεπτό – Ακύρωση της πράξεως με την οποία χορηγήθηκε καθεστώς επικουρικής προστασίας – Διαδικαστική αυτονομία των κρατών μελών – Αρχές της ισοδυναμίας και της αποτελεσματικότητας»

I. Εισαγωγή

1. Δύναται η αρμόδια εθνική αρχή να στηριχθεί στις διατάξεις του άρθρου 19 της οδηγίας 2011/95/ΕΕ² προκειμένου να ανακαλέσει το καθεστώς επικουρικής προστασίας που χορηγήθηκε σε ανιθαγενή, και τούτο λόγω εσφαλμένης εκτιμήσεως της ανάγκης διεθνούς προστασίας για την οποία η αρχή αυτή είναι αποκλειστικώς υπεύθυνη;
2. Αυτό είναι, κατ' ουσίαν, το αντικείμενο του προδικαστικού ερωτήματος που τέθηκε από το Verwaltungsgerichtshof (διοικητικό δικαστήριο, Αυστρία).
3. Το ερώτημα αυτό ανέκυψε στο πλαίσιο ένδικης διαφοράς μεταξύ, αφενός, του Mohammed Bilali, ο οποίος παρουσιάζεται ως ανιθαγενής, και, αφετέρου, της Bundesamt für Fremdenwesen und Asyl (ομοσπονδιακής υπηρεσίας για τις υποθέσεις αλλοδαπών και ασύλου, Αυστρία, στο εξής: Υπηρεσία) όσον αφορά την απόφαση της τελευταίας να ανακαλέσει αυτεπαγγέλτως το καθεστώς επικουρικής προστασίας που είχε χορηγηθεί σε αυτόν λόγω εσφαλμένου προσδιορισμού της χώρας καταγωγής του.

¹ Γλώσσα του πρωτοτύπου: η γαλλική.

² Οδηγία του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 13ης Δεκεμβρίου 2011, σχετικά με τις απαιτήσεις για την αναγνώριση των υπηκόων τρίτων χωρών ή των απάτριδων ως δικαιούχων διεθνούς προστασίας, για ένα ενιαίο καθεστώς για τους πρόσφυγες ή για τα άτομα που δικαιούνται επικουρική προστασία και για το περιεχόμενο της παρεχόμενης προστασίας (ΕΕ 2011, L 337, σ. 9).

4. Το εν λόγω ερώτημα είναι καινοφανές και η απάντηση που θα δοθεί από το Δικαστήριο θα καταστήσει δυνατό να δοθεί τέλος στην ασάφεια που υφίσταται στις εθνικές πρακτικές την οποία η τελευταία έκθεση της Ευρωπαϊκής Υπηρεσίας Υποστήριξης για το Άσυλο³ αναδεικνύει όλως ιδιαιτέρως⁴.

5. Η εξέταση του τεθέντος ερωτήματος απαιτεί, πρώτον, ανάλυση της έννοιας και της εμβέλειας των διατάξεων του άρθρου 19 της οδηγίας 2011/95, το οποίο απαριθμεί εξαντλητικώς τους λόγους για τους οποίους τα κράτη μέλη έχουν τη δυνατότητα ή την υποχρέωση να ανακαλούν το καθεστώς επικουρικής προστασίας. Μετά την εξέταση αυτή, θα καταλήξω στο συμπέρασμα ότι το άρθρο αυτό αποκλείει την ανάκληση του εν λόγω καθεστώτος σε μια κατάσταση, όπως η επίμαχη, όπου ο ενδιαφερόμενος κακώς έλαβε την προστασία αυτή λόγω σφάλματος της αρμόδιας εθνικής αρχής.

6. Η εξέταση του τεθέντος ερωτήματος απαιτεί, δεύτερον, τον προσδιορισμό του αντικειμένου και της φύσεως της αποφάσεως που η αρμόδια εθνική αρχή πρέπει να λάβει υπό τις περιστάσεις αυτές.

7. Συναφώς, θα εξηγήσω ότι σε μια κατάσταση, όπως η επίμαχη, όπου η απόφαση χορηγήσεως του καθεστώτος επικουρικής προστασίας ελήφθη κατά παράβαση των κανόνων δικαίου και, ειδικότερα, των απαιτούμενων κριτηρίων επιλεξιμότητας και όπου η παράβαση αυτή άσκησε αποφασιστική επιρροή για την έκβαση της εξετάσεως της αιτήσεως διεθνούς προστασίας, πρέπει να ακυρωθεί το καθεστώς επικουρικής προστασίας. Η λύση αυτή παρουσιάζει πράγματι το διττό πλεονέκτημα ότι δεν επιβάλλει διασταλτική ερμηνεία των αυστηρότατων διατάξεων της Συμβάσεως περί του καθεστώτος των προσφύγων, η οποία υπεγράφη στη Γενεύη στις 28 Ιουλίου 1951, όπως συμπληρώθηκε με το πρωτόκολλο περί του καθεστώτος των προσφύγων, της 31ης Ιανουαρίου 1967⁵, διασφαλίζοντας παράλληλα τις μέγιστες διαδικαστικές εγγυήσεις και τον πλήρη σεβασμό της δικαιοσύνης έναντι ενός προσώπου που δεν φέρει καμία ευθύνη για το σφάλμα της διοικήσεως. Επιβάλλεται, επίσης, προκειμένου να διασφαλιστεί η ακεραιότητα του κοινού ευρωπαϊκού συστήματος ασύλου, κάθε δε εσφαλμένη αναγνώριση πρέπει να διορθώνεται προκειμένου να διασφαλίζεται ότι η διεθνής προστασία χορηγείται μόνο στα πρόσωπα που πραγματικά την έχουν ανάγκη.

8. Εφόσον το δίκαιο της Ένωσης δεν περιέχει ειδική διάταξη σχετικά με τους διαδικαστικούς κανόνες που έχουν εφαρμογή για την ακύρωση του καθεστώτος επικουρικής προστασίας λόγω σφάλματος της διοικήσεως, θα εξηγήσω ότι οι κανόνες αυτοί εμπίπτουν, βάσει της αρχής της διαδικαστικής αυτονομίας των κρατών μελών, στην εθνική έννομη τάξη, υπό την επιφύλαξη όμως της τηρήσεως των αρχών της ισοδυναμίας και της αποτελεσματικότητας.

3 Βλ. κανονισμό (ΕΕ) 439/2010 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 19ης Μαΐου 2010, για την ίδρυση Ευρωπαϊκής Υπηρεσίας Υποστήριξης για το Άσυλο (ΕΕ 2010, L 132, σ. 11).

4 Βλ. νομική ανάλυση του 2018 με τίτλο «Fin de la protection internationale: articles 11, 14, 16 et 19 de la Directive Qualification (2011/95/UE)» [«Τέλος της διεθνούς προστασίας: άρθρα 11, 14, 16 και 19 της οδηγίας για την αναγνώριση (2011/95/ΕΕ)»] (ιδίως κεφάλαιο 4.1.3, σ. 35).

5 Στο εξής: Σύμβαση της Γενεύης.

II. Το νομικό πλαίσιο

A. Το δίκαιο της Ένωσης

1. Η οδηγία 2011/95

9. Οι διατάξεις που υπάγονται στο κεφάλαιο V της οδηγίας 2011/95, το οποίο επιγράφεται «Αναγνώριση προσώπου ως δικαιούχου επικουρικής προστασίας», καθώς και εκείνες που περιέχονται στο κεφάλαιο VI της οδηγίας αυτής, το οποίο επιγράφεται «Καθεστώς επικουρικής προστασίας», έχουν διαμορφωθεί κατά τρόπο που διασφαλίζει ότι μόνον τα άτομα που πληρούν τις ειδικά απαιτούμενες ουσιαστικές προϋποθέσεις λαμβάνουν το καθεστώς επικουρικής προστασίας και τα συνδεόμενα με αυτό δικαιώματα.

10. Το κεφάλαιο V της οδηγίας 2011/95 περιέχει τα άρθρα 15 έως 17. Ενώ το άρθρο 15 της οδηγίας αυτής ορίζει τη «σοβαρή βλάβη», το άρθρο 16 περιέχει τη λεγόμενη ρήτρα «παύσεως» η οποία ορίζει:

«1. Ο υπήκοος τρίτης χώρας ή ο ανιθαγενής παύει να δικαιούται επικουρικής προστασίας όταν οι περιστάσεις οι οποίες οδήγησαν στην αναγνώριση του καθεστώτος επικουρικής προστασίας έχουν εκλείψει ή έχουν μεταβληθεί σε τέτοιο βαθμό ώστε να μην απαιτείται πλέον προστασία.

2. Κατά την εφαρμογή της παραγράφου 1, τα κράτη μέλη εξετάζουν κατά πόσον η μεταβολή των συνθηκών είναι τόσο ουσιαστικής και μη προσωρινής φύσεως, ώστε ο δικαιούχος επικουρικής προστασίας να μην αντιμετωπίζει πλέον πραγματικό κίνδυνο σοβαρής βλάβης.

[...]»

11. Το άρθρο 17 της οδηγίας 2011/95 περιέχει ρήτρα «αποκλεισμού». Το άρθρο αυτό έχει ως εξής:

«1. Υπήκοος τρίτης χώρας ή ανιθαγενής δεν δικαιούται επικουρική προστασία όταν υπάρχουν σοβαροί λόγοι για να θεωρείται ότι:

α) έχει διαπράξει έγκλημα κατά της ειρήνης, έγκλημα πολέμου ή έγκλημα κατά της ανθρωπότητας, όπως τα εγκλήματα αυτά ορίζονται στις διεθνείς συμβάσεις που έχουν καταρτισθεί με σκοπό τη θέσπιση διατάξεων σχετικών με τα εγκλήματα αυτά·

β) έχει διαπράξει σοβαρό έγκλημα·

γ) είναι ένοχος πράξεων που αντιβαίνουν προς τους σκοπούς και τις αρχές των Ηνωμένων Εθνών όπως ορίζονται στο προοίμιο και στα άρθρα 1 και 2 του καταστατικού χάρτη των Ηνωμένων Εθνών·

δ) συνιστά κίνδυνο για την κοινωνία ή για την ασφάλεια του κράτους μέλους στο οποίο βρίσκεται.

2. Η παράγραφος 1 έχει εφαρμογή στα πρόσωπα που είναι ηθικοί αυτουργοί ή συμμετέχουν άλλως στη διάπραξη των εγκλημάτων ή πράξεων που αναφέρονται στην εν λόγω παράγραφο.

3. Τα κράτη μέλη δύνανται να αποκλείουν τους υπηκόους τρίτων χωρών ή τους ανιθαγενείς από το δικαίωμα επικουρικής προστασίας, εάν τα πρόσωπα αυτά διέπραξαν, πριν από την εισδοχή τους στο οικείο κράτος μέλος, ένα ή περισσότερα εγκλήματα, εκτός του πεδίου εφαρμογής της παραγράφου 1, τα οποία θα επέσυραν την ποινή της φυλάκισης εάν είχαν διαπραχθεί στο οικείο κράτος μέλος, και εγκατέλειψαν τη χώρα καταγωγής τους αποκλειστικά και μόνο για να αποφύγουν κυρώσεις συνεπεία των εν λόγω εγκλημάτων.»

12. Στο πλαίσιο του κεφαλαίου VI της οδηγίας αυτής, το άρθρο 18 ορίζει τις προϋποθέσεις για τη «[χ]ορήγηση του καθεστώτος επικουρικής προστασίας». Προβλέπει τα εξής:

«Τα κράτη μέλη χορηγούν καθεστώς επικουρικής προστασίας σε υπηκόους τρίτων χωρών ή σε ανιθαγενείς που πληρούν τις οικείες προϋποθέσεις σύμφωνα με τα κεφάλαια II και V.»

13. Αντιθέτως, το άρθρο 19 της οδηγίας 2011/95, η ερμηνεία του οποίου ζητείται εν προκειμένω, ορίζει τις προϋποθέσεις υπό τις οποίες τα κράτη μέλη πρέπει να ανακαλούν το εν λόγω καθεστώς, να το τερματίζουν ή να αρνούνται να το ανανεώσουν. Έχει ως εξής:

«1. Όσον αφορά αιτήσεις διεθνούς προστασίας οι οποίες υποβάλλονται μετά την έναρξη ισχύος της οδηγίας 2004/83/ΕΚ ^[6], τα κράτη μέλη ανακαλούν, τερματίζουν ή αρνούνται να ανανεώσουν το καθεστώς επικουρικής προστασίας ενός υπηκόου τρίτης χώρας ή ανιθαγενούς, το οποίο χορηγήθηκε από κυβερνητικό, διοικητικό, δικαστικό ή οιοное δικαστικό όργανο, εφόσον το πρόσωπο αυτό παύσει να δικαιούται επικουρικής προστασίας σύμφωνα με το άρθρο 16.

2. Τα κράτη μέλη μπορούν να ανακαλούν, να τερματίζουν ή να αρνούνται να ανανεώσουν το καθεστώς επικουρικής προστασίας ενός υπηκόου τρίτης χώρας ή ανιθαγενούς, το οποίο χορηγήθηκε από κυβερνητικό, διοικητικό, δικαστικό ή οιοное δικαστικό όργανο, εφόσον μετά τη χορήγηση του καθεστώτος επικουρικής προστασίας το πρόσωπο αυτό θα έπρεπε να είχε αποκλεισθεί από το δικαίωμα επικουρικής προστασίας σύμφωνα με το άρθρο 17, παράγραφος 3.

3. Τα κράτη μέλη ανακαλούν, τερματίζουν ή αρνούνται να ανανεώσουν το καθεστώς επικουρικής προστασίας ενός υπηκόου τρίτης χώρας ή ενός ανιθαγενούς, εάν:

α) αφού του αναγνωρισθεί το καθεστώς αυτό, το εν λόγω πρόσωπο έπρεπε να είχε αποκλεισθεί ή αποκλείεται του δικαιώματος επικουρικής προστασίας σύμφωνα με το άρθρο 17, παράγραφοι 1 και 2·

β) η εκ μέρους του ενδιαφερομένου διαστρέβλωση ή παράλειψη γεγονότων, συμπεριλαμβανομένης της χρήσης πλαστών εγγράφων, υπήρξε αποφασιστική για τη χορήγηση του καθεστώτος πρόσφυγα.

4. Με την επιφύλαξη του καθήκοντος του υπηκόου τρίτης χώρας ή του ανιθαγενούς, σύμφωνα με το άρθρο 4, παράγραφος 1, να αποκαλύπτει κάθε σχετικό στοιχείο και να προσκομίζει κάθε σχετικό έγγραφο το οποίο έχει στη διάθεσή του, το κράτος μέλος το οποίο έχει αναγνωρίσει το καθεστώς επικουρικής προστασίας καταδεικνύει σε εξατομικευμένη βάση ότι ο ενδιαφερόμενος έχει παύσει να δικαιούται ή δεν δικαιούται επικουρική προστασία σύμφωνα με τις παραγράφους 1, 2 και 3 του παρόντος άρθρου.»

2. Η οδηγία 2013/32/ΕΕ

14. Στο άρθρο της 1, η οδηγία 2013/32/ΕΕ⁷ θεσπίζει τους κανόνες για τις κοινές διαδικασίες που έχουν εφαρμογή για τη χορήγηση και ανάκληση του καθεστώτος διεθνούς προστασίας σύμφωνα με την οδηγία 2011/95.

6 Οδηγία του Συμβουλίου, της 29ης Απριλίου 2004, για θέσπιση ελάχιστων απαιτήσεων για την αναγνώριση και το καθεστώς των υπηκόων τρίτων χωρών ή των απάτριδων ως προσφύγων ή ως προσώπων που χρήζουν διεθνούς προστασίας για άλλους λόγους (ΕΕ 2004, L 304, σ. 12).

7 Οδηγία του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Ιουνίου 2013, σχετικά με κοινές διαδικασίες για τη χορήγηση και ανάκληση του καθεστώτος διεθνούς προστασίας (ΕΕ 2013, L 180, σ. 60).

15. Το άρθρο 2, στοιχείο ιε', της οδηγίας 2013/32 ορίζει:

«Για τους σκοπούς της παρούσας οδηγίας, νοούνται ως:

[...]

ιε) “ανάκληση διεθνούς προστασίας”: η απόφαση της αρμόδιας αρχής να ανακαλέσει, να τερματίσει ή να αρνηθεί να ανανεώσει το καθεστώς πρόσφυγα ή επικουρικής προστασίας σύμφωνα με την οδηγία [2011/95].»

16. Στο κεφάλαιό της IV, το οποίο επιγράφεται «Διαδικασίες ανάκλησης διεθνούς προστασίας», το άρθρο 44 της οδηγίας 2013/32 ορίζει τα εξής:

«Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε να μπορεί να αρχίζει εξέταση για την ανάκληση διεθνούς προστασίας συγκεκριμένου προσώπου, όταν έρχονται στο φως νέα στοιχεία ή πορίσματα που δείχνουν ότι υπάρχουν λόγοι επανεξέτασης της διεθνούς προστασίας του.»

17. Το άρθρο 45 της οδηγίας αυτής προβλέπει τις εγγυήσεις που απολαύει ο ενδιαφερόμενος όταν η αρμόδια εθνική αρχή εξετάζει το ενδεχόμενο να ανακαλέσει, σύμφωνα με τα άρθρα 14 και 19 της οδηγίας 2011/95, τη διεθνή προστασία που χορηγήθηκε σε αυτόν.

B. Το αυστριακό δίκαιο

18. Το άρθρο 8 του Bundesgesetz über die Gewährung von Asyl (ομοσπονδιακού νόμου για τη χορήγηση ασύλου)⁸, της 16ης Αυγούστου 2005, προβλέπει τα εξής:

«(1) Το καθεστώς επικουρικής προστασίας πρέπει να αναγνωρίζεται σε αλλοδαπό

1. ο οποίος έχει υποβάλει στην Αυστρία αίτηση διεθνούς προστασίας, όταν η αίτηση αυτή απορρίφθηκε όσον αφορά τη χορήγηση ασύλου [...]

[...]

(6) Αν δεν μπορεί να καθοριστεί η χώρα καταγωγής του αιτούντος άσυλο, η αίτηση διεθνούς προστασίας πρέπει να απορριφθεί όσον αφορά τη χορήγηση επικουρικής προστασίας. Στην περίπτωση αυτή, πρέπει να εκδοθεί απόφαση επιστροφής, όταν αυτή δεν είναι παράνομη δυνάμει του άρθρου 9, παράγραφοι 1 και 2, [του Bundesgesetz, mit dem die allgemeinen Bestimmungen über das Verfahren vor dem Bundesamt für Fremdenwesen und Asyl zur Gewährung von internationalem Schutz, Erteilung von Aufenthaltstiteln aus berücksichtigungswürdigen Gründen, Abschiebung, Duldung und zur Erlassung von aufenthaltsbeendenden Maßnahmen sowie zur Ausstellung von österreichischen Dokumenten für Fremde geregelt werden (νόμου για τη διαδικασία ενώπιον της [Υπηρεσίας])⁹, της 16ης Αυγούστου 2012].

[...]»

19. Το άρθρο 9 του AsylG 2005 ορίζει:

«(1) Το καθεστώς επικουρικής προστασίας που έχει χορηγηθεί σε αλλοδαπό πρέπει να ανακαλείται αυτοδικαίως με απόφαση ανακλήσεως, όταν

⁸ BGBl. I, 100/2005, στο εξής: AsylG 2005.

⁹ BGBl. I, 87/2012.

1. δεν πληρούνται ή δεν πληρούνται πλέον οι προϋποθέσεις για τη χορήγηση του καθεστώτος επικουρικής προστασίας (άρθρο 8, παράγραφος 1)·

[...]

(2) Αν το καθεστώς επικουρικής προστασίας δεν πρέπει να ανακληθεί για τους λόγους της παραγράφου 1, ανάκληση επιτρέπεται επίσης όταν

1. συντρέχει ένας από τους λόγους που αναφέρει το άρθρο 1, τμήμα ΣΤ, της [Συμβάσεως της Γενεύης]·
2. ο αλλοδαπός συνιστά κίνδυνο για την κοινωνία ή για την ασφάλεια της Δημοκρατίας της Αυστρίας ή
3. ο αλλοδαπός έχει καταδικασθεί αμετακλήτως από ημεδαπό δικαστήριο για τη διάπραξη κακούργηματος [...].

[...]»

III. Τα πραγματικά περιστατικά της υποθέσεως της κύριας δίκης και το προδικαστικό ερώτημα

20. Ο M. Bilali, ο οποίος παρουσιάζεται ως ανιθαγενής, υπέβαλε στην Υπηρεσία αίτηση διεθνούς προστασίας στις 27 Οκτωβρίου 2009.

21. Θεωρώντας ότι η χώρα καταγωγής του τελευταίου είναι η Αλγερία, η Υπηρεσία απέρριψε την αίτηση αυτή με απόφαση της 15ης Μαρτίου 2010, διατάσσοντας, επιπλέον, την απομάκρυνση του ενδιαφερόμενου προς την εν λόγω χώρα. Με απόφαση της 8ης Απριλίου 2010, το Asylgerichtshof (δικαστήριο υποθέσεων ασύλου, Αυστρία) ακύρωσε την απόφαση απορρίψεως της αιτήσεως διεθνούς προστασίας και ανέπεμψε την υπόθεση στην Υπηρεσία για εκ νέου εξέταση.

22. Με απόφαση της 27ης Οκτωβρίου 2010, η Υπηρεσία απέρριψε την αίτηση του ενδιαφερόμενου περί χορηγήσεως του καθεστώτος πρόσφυγα, αλλά παρά ταύτα χορήγησε σε αυτόν το καθεστώς επικουρικής προστασίας. Από την απόφαση αυτή προκύπτει ότι η ταυτότητα του ενδιαφερόμενου δεν ήταν αποδεδειγμένη και ότι αυτός είναι «πιθανότατα υπήκοος Αλγερίας».

23. Ο ενδιαφερόμενος άσκησε προσφυγή κατά της αποφάσεως απορρίψεως της αιτήσεως του χορηγήσεως του καθεστώτος πρόσφυγα. Η απόφαση με την οποία του χορηγήθηκε το καθεστώς επικουρικής προστασίας κατέστη εν τω μεταξύ απρόσβλητη.

24. Με απόφαση της 16ης Ιουλίου 2012, το Asylgerichtshof (δικαστήριο υποθέσεων ασύλου) ακύρωσε εκ νέου την απόφαση απορρίψεως της αιτήσεως του χορηγήσεως του καθεστώτος πρόσφυγα, με το σκεπτικό, μεταξύ άλλων, ότι όσον αφορά τη χώρα καταγωγής του ενδιαφερόμενου διατυπώθηκαν απλώς υποθέσεις. Ανέπεμψε εκ νέου την υπόθεση στην Υπηρεσία για νέα εξέταση.

25. Στο πλαίσιο της νέας αυτής εξετάσεως και κατόπιν των απαντήσεων που έδωσε η Staatendokumentation (Υπηρεσία πληροφόρησης σχετικά με τις χώρες καταγωγής, Αυστρία), η Υπηρεσία συνήγαγε ότι ο ενδιαφερόμενος δεν μπορούσε να επικαλεστεί την αλγερινή ιθαγένεια αλλά, λόγω των δεσμών του συγγένειας εξ αίματος, μπορούσε να επικαλεστεί τη μαροκινή και τη μαυριτανική ιθαγένεια.

26. Κατά συνέπεια, με απόφαση της 24ης Οκτωβρίου 2012¹⁰, η Υπηρεσία απέρριψε την αίτηση του ενδιαφερόμενου περί χορηγήσεως του καθεστώτος πρόσφυγα. Επιπλέον, έχοντας διαπιστώσει ότι «οι προϋποθέσεις για τη χορήγηση επικουρικής προστασίας ουδέποτε πληρούνταν» και στηρίζονταν στην «εσφαλμένη υπόθεση» ότι η Αλγερία είναι η χώρα καταγωγής του ενδιαφερόμενου, η Υπηρεσία ανακάλεσε αυτεπαγγέλτως το καθεστώς επικουρικής προστασίας που είχε χορηγηθεί σε αυτόν στις 27 Οκτωβρίου 2010 και αφαίρεσε από τον ενδιαφερόμενο την άδεια διαμονής ορισμένου χρόνου που είχε χορηγηθεί σε αυτόν βάσει του εν λόγω καθεστώτος. Τέλος, η Υπηρεσία απέρριψε την αίτηση του ενδιαφερόμενου για τη χορήγηση του καθεστώτος επικουρικής προστασίας σχετικά με το Μαρόκο ως χώρα καταγωγής και διέταξε την απομάκρυνσή του προς τη χώρα αυτή.

27. Ο ενδιαφερόμενος άσκησε προσφυγή ενώπιον του Bundesverwaltungsgericht (Ομοσπονδιακό Διοικητικό Δικαστήριο, Αυστρία), η οποία είχε ως αποτέλεσμα μόνον την ακύρωση της απόφασεως που διέταξε την απομάκρυνσή του.

28. Στο πλαίσιο αυτό, ο ενδιαφερόμενος άσκησε αναίρεση ενώπιον του Verwaltungsgerichtshof (διοικητικό δικαστήριο).

29. Το τελευταίο διατυπώνει αμφιβολίες ως προς την ερμηνεία του άρθρου 19 της οδηγίας 2011/95, το οποίο προβλέπει τις περιπτώσεις όπου δύναται να ανακληθεί το καθεστώς επικουρικής προστασίας.

30. Το Verwaltungsgerichtshof (διοικητικό δικαστήριο) αποφάσισε επομένως να αναστείλει τη διαδικασία και να θέσει στο Δικαστήριο το ακόλουθο προδικαστικό ερώτημα:

«Αντιτίθενται οι διατάξεις του δικαίου της Ένωσης, και ιδίως το άρθρο 19, παράγραφος 3, της οδηγίας 2011/95 [...], σε εθνική ρύθμιση κράτους μέλους [...] κατά την οποία το καθεστώς επικουρικής προστασίας μπορεί να ανακληθεί χωρίς να έχουν μεταβληθεί αυτές καθ' εαυτές οι κρίσιμες πραγματικές περιστάσεις για τη χορήγηση του καθεστώτος αλλά μόνο η γνώση της αρχής ως προς αυτές και χωρίς να συντρέχει αποφασιστική για τη χορήγηση [του εν λόγω] καθεστώτος [...] διαστρέβλωση ή παράλειψη γεγονότων εκ μέρους του υπηκόου τρίτης χώρας ή του ανιθαγενούς;»

31. Ο ανααιρεσίων καθώς και η Αυστριακή, η Ουγγρική, η Ολλανδική και η Πολωνική Κυβέρνηση, η Κυβέρνηση του Ηνωμένου Βασιλείου και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή κατέθεσαν γραπτές παρατηρήσεις.

IV. Προκαταρκτικές παρατηρήσεις

32. Πριν προχωρήσω στην εξέταση του ερωτήματος που το αιτούν δικαστήριο απηύθυνε στο Δικαστήριο, είναι απαραίτητο να διευκρινιστεί το περιεχόμενο του ερωτήματος αυτού και ειδικότερα να προσδιοριστούν οι προβλεπόμενοι κανόνες δικαίου και η αιτιολογία της επίμαχης απόφασεως. Η αιτιολογία αυτή έχει όντως συνέπειες όσον αφορά τη φύση της απόφασεως αυτής και τη δυνατότητα εφαρμογής της οδηγίας 2011/95.

33. Πρώτον, όσον αφορά τους κανόνες δικαίου των οποίων η ερμηνεία ζητείται εν προκειμένω, το αιτούν δικαστήριο ζητεί από το Δικαστήριο να διευκρινίσει τις προϋποθέσεις υπό τις οποίες ένα κράτος μέλος μπορεί να ανακαλέσει το καθεστώς επικουρικής προστασίας βάσει «των διατάξεων του δικαίου της Ένωσης» και ειδικότερα του άρθρου 19, παράγραφος 3, της οδηγίας 2011/95. Λαμβανομένου υπόψη του κειμένου της απόφασεως περί παραπομπής, αντιλαμβάνομαι ότι το Verwaltungsgerichtshof (διοικητικό δικαστήριο) αναφέρεται ειδικότερα στις διατάξεις του άρθρου 19, παράγραφος 3, στοιχείο β', της οδηγίας αυτής, το οποίο προβλέπει την ανάκληση του καθεστώτος επικουρικής προστασίας λόγω απατηλής συμπεριφοράς του ενδιαφερόμενου. Συναφώς, το αιτούν

¹⁰ Στο εξής: επίμαχη απόφαση.

δικαστήριο εκτιμά ότι η περίπτωση που προβλέπεται στη διάταξη αυτή δεν καλύπτει εκ των προτέρων την περίπτωση κατά την οποία η ανάκληση του καθεστώτος επικουρικής προστασίας διατάσσεται λόγω της λήψεως νέων αποτελεσμάτων από την έρευνα, αλλά ελλείπει απάτης διαπραχθείσας από τον ενδιαφερόμενο.

34. Επιπλέον, από την ανάγνωση της αποφάσεως περί παραπομπής, διαπιστώνω ότι το αιτούν δικαστήριο επιδιώκει επίσης και προ πάντων να λάβει ερμηνεία του άρθρου 19, παράγραφος 1, της οδηγίας 2011/95, το οποίο προβλέπει την ανάκληση του εν λόγω καθεστώτος λόγω εφαρμογής της ρήτρας παύσεως της επικουρικής προστασίας που περιέχεται στο άρθρο 16 της οδηγίας αυτής. Πράγματι, διερωτάται αν η περίπτωση που προβλέπεται στο άρθρο 19, παράγραφος 1, της εν λόγω οδηγίας δύναται να καλύψει την περίπτωση κατά την οποία ο ενδιαφερόμενος παύει να είναι πρόσωπο δυνάμενο να τύχει επικουρικής προστασίας λόγω «μεταβολής του επιπέδου των γνώσεων των αρχών ως προς τα πραγματικά περιστατικά».

35. Δεύτερον, όσον αφορά την αιτιολογία στην οποία στηρίζεται η επίμαχη απόφαση, μολονότι από το κείμενο του τεθέντος ερωτήματος προκύπτει ότι το καθεστώς που χορηγήθηκε στον ενδιαφερόμενο ανακλήθηκε λόγω μεταβολής η οποία επηρέασε «το επίπεδο των γνώσεων» της Υπηρεσίας, στην πραγματικότητα από την απόφαση περί παραπομπής καθώς και από έγγραφα της εθνικής δικογραφίας την οποία διαθέτει το Δικαστήριο προκύπτει σαφέστατα ότι η μεταβολή αυτή δεν απορρέει από νέα στοιχεία ή νέα πορίσματα, αλλά από τα εντονότερα μέτρα έρευνας που έλαβε η Υπηρεσία, προκειμένου να άρει τις ανεπάρκειες της πρώτης εξετάσεως και να διορθώσει το «σφάλμα» και την «εσφαλμένη υπόθεση» που είχε διατυπώσει σχετικά με τη χώρα καταγωγής του ενδιαφερόμενου¹¹.

36. Επομένως, από την απόφαση περί παραπομπής προκύπτει ότι η Υπηρεσία δεν κατόρθωσε να αποδείξει με ορθό τρόπο την ιθαγένεια του ενδιαφερόμενου λόγω των ανεπαρκών ή ακατάλληλων ερευνών στις οποίες προέβη με αποτέλεσμα τα πραγματικά περιστατικά να γίνουν γνωστά μόνον μετά τη λήψη της αποφάσεως. Όπως επισημαίνει το αιτούν δικαστήριο, «οι προϋποθέσεις για τη χορήγηση επικουρικής προστασίας *ουδέποτε* πληρούνταν»¹². Κατά συνέπεια, δεν αμφισβητείται στην παρούσα υπόθεση ότι, από της ενάρξεως της διαδικασίας, η Υπηρεσία δεν έπρεπε να χορηγήσει το καθεστώς αυτό στον ενδιαφερόμενο, επειδή, λαμβανομένης υπόψη της χώρας καταγωγής του, δεν ήταν επιλέξιμος για τη διεθνή αυτή προστασία.

37. Επομένως, με γνώμονα τα στοιχεία αυτά, εκτιμώ ότι με το ερώτημα που το αιτούν δικαστήριο απηύθυνε στο Δικαστήριο ζητείται, κατ' ουσίαν, να διευκρινιστεί αν το δίκαιο της Ένωσης και, ειδικότερα, το άρθρο 19, παράγραφος 1, και παράγραφος 3, στοιχείο β', της οδηγίας 2011/95 πρέπει να ερμηνευθούν υπό την έννοια ότι ένα κράτος μέλος δύναται να ανακαλέσει το καθεστώς επικουρικής προστασίας όταν η αρμόδια εθνική αρχή υπέπεσε σε σφάλμα, που καταλογίζεται μόνο σε αυτήν, σχετικά με τις περιστάσεις που δικαιολόγησαν τη χορήγηση της προστασίας αυτής.

V. Ανάλυση

38. Η απάντηση στο προδικαστικό ερώτημα έχει, κατά τη γνώμη μου, δύο σκέλη. Πρώτον, πρέπει να εκτεθούν οι λόγοι για τους οποίους το άρθρο 19 της οδηγίας 2011/95 απαγορεύει, λαμβανομένων υπόψη της έννοιας και της εμβέλειας του τελευταίου, την ανάκληση του καθεστώτος επικουρικής προστασίας λόγω σφάλματος εκτιμήσεως στο οποίο η αρμόδια εθνική αρχή υπέπεσε σχετικά με τις περιστάσεις που δικαιολόγησαν τη χορήγηση της εν λόγω προστασίας. Δεύτερον, πρέπει να εξεταστούν η φύση της αποφάσεως που πρέπει να ληφθεί σε μια κατάσταση όπως η επίμαχη, καθώς και το νομικό καθεστώς που έχει εφαρμογή σε αυτήν.

¹¹ Βλ., μεταξύ άλλων, σημεία 7, 20 και 22 της αποφάσεως περί παραπομπής.

¹² Η υπογράμμιση δική μου.

A. Η εμπέλεια της διαδικασίας ανακλήσεως που προβλέπεται στο άρθρο 19 της οδηγίας 2011/95

39. Το κοινό ευρωπαϊκό σύστημα ασύλου στηρίζεται σε ένα πλήρες σύνολο εναρμονισμένων κανόνων σε επίπεδο Ένωσης. Σύμφωνα με το άρθρο 78, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ και το άρθρο 18 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, το σύστημα αυτό στηρίζεται στην πλήρη και συνολική εφαρμογή της Συμβάσεως της Γενεύης η οποία αποτελεί τον «ακρογωνιαίο λίθο» του διεθνούς νομικού καθεστώτος προστασίας των προσφύγων¹³.

40. Η οδηγία 2011/95 σκοπεί επομένως να βοηθήσει τις αρμόδιες εθνικές αρχές να εφαρμόζουν τη Σύμβαση αυτή στηριζόμενες σε κοινές έννοιες και σε κοινά κριτήρια για τη χορήγηση και την ανάκληση διεθνούς προστασίας¹⁴.

41. Κατά πάγια νομολογία, οι διατάξεις της οδηγίας 2011/95 πρέπει να ερμηνεύονται με γνώμονα όχι μόνο την όλη οικονομία και τους σκοπούς της οδηγίας αυτής, αλλά και την τήρηση της Συμβάσεως της Γενεύης¹⁵, οι δε γνωμοδοτήσεις που παρέχονται από την Ύπατη Αρμοστεία των Ηνωμένων Εθνών για τους Πρόσφυγες¹⁶ αποτελούν εν προκειμένω πηγή χρήσιμων πληροφοριών¹⁷.

42. Οι κανόνες για την ανάκληση της διεθνούς προστασίας που προβλέπονται στο πλαίσιο του ευρωπαϊκού κοινού συστήματος ασύλου στηρίζονται επομένως και πρωτίστως στις αρχές που στη Σύμβαση της Γενεύης διατυπώνονται όσον αφορά την παύση και τον αποκλεισμό του ευεργετήματος της διεθνούς προστασίας. Δεδομένου ότι η Σύμβαση της Γενεύης δεν προβλέπει τους διαδικαστικούς μηχανισμούς που καθιστούν δυνατό να αφαιρεθεί η προστασία αυτή, οι κανόνες αυτοί στηρίζονται, δεύτερον, σε διαδικασίες των οποίων η φύση διευκρινίζεται στα άρθρα 14 και 19 της οδηγίας 2011/95 και των οποίων οι λεπτομέρειες εφαρμογής εμπίπτουν στα άρθρα 44 και 45 της οδηγίας 2013/32.

1. Οι λόγοι ανακλήσεως της διεθνούς προστασίας

43. Το άρθρο 19 της οδηγίας 2011/95 προβλέπει τους διαδικαστικούς μηχανισμούς που διασφαλίζουν, τηρουμένης της Συμβάσεως της Γενεύης, την ανάκληση¹⁸ του καθεστώτος επικουρικής προστασίας. Το άρθρο αυτό απαριθμεί εξαντλητικώς τους λόγους για τους οποίους τα κράτη μέλη έχουν τη δυνατότητα ή την υποχρέωση να ανακαλούν το καθεστώς αυτό, να το τερματίζουν ή να αρνούνται να το ανανεώσουν.

44. Οι λόγοι αυτοί απορρέουν, αφενός, από τις ρήτρες παύσεως τις οποίες περιέχει το άρθρο 1, τμήμα Γ, της Συμβάσεως της Γενεύης και, αφετέρου, από τις ρήτρες αποκλεισμού που περιέχονται στο άρθρο 1, τμήματα Δ έως ΣΤ, της Συμβάσεως αυτής.

13 Βλ. αιτιολογικές σκέψεις 3 και 4 της οδηγίας 2011/95.

14 Βλ. αιτιολογικές σκέψεις 23 και 24 της οδηγίας 2011/95.

15 Βλ., κατ' αναλογία, απόφαση της 31ης Ιανουαρίου 2017, Lounani (C-573/14, EU:C:2017:71, σκέψεις 41 και 42 καθώς και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

16 Στο εξής: ΥΑΠ.

17 Βλ. αιτιολογική σκέψη 22 της οδηγίας 2011/95.

18 Χρησιμοποιώ την έννοια της «ανακλήσεως της διεθνούς προστασίας» κατά τέτοιο τρόπο ώστε να ευθυγραμμιστώ με τον ορισμό που ο νομοθέτης της Ένωσης επέλεξε στο άρθρο 2, στοιχείο ιε', της οδηγίας 2013/32, καθόσον η έννοια αυτή αναφέρεται σε διάφορες διαδικασίες που προβλέπονται στο άρθρο 19 της οδηγίας 2011/95, δηλαδή την «ανάκληση», τον «τερματισμό» ή την «άρνηση ανανέωσης» του καθεστώτος επικουρικής προστασίας.

45. Κατά τις κατευθυντήριες γραμμές της ΥΑΠ, οι ρήτρες αυτές απαριθμούνται εξαντλητικά και πρέπει να ερμηνεύονται στενά, δεδομένου ότι η παύση και ο αποκλεισμός της ιδιότητας του δικαιούχου διεθνούς προστασίας θέτουν τέλος στην προστασία αυτή και στα δικαιώματα που συνδέονται με αυτήν. Επομένως, με την εξαίρεση όσων ρητώς προβλέπονται στο άρθρο 1, τμήματα Γ έως ΣΤ, της Συμβάσεως της Γενεύης, ουδεμία ρήτρα δύναται να τύχει επικλήσεως προκειμένου να δικαιολογηθεί το γεγονός ότι η διεθνής προστασία δεν είναι πλέον απαραίτητη¹⁹.

46. Ο νομοθέτης της Ένωσης μετέφερε τις εν λόγω ρήτρες στο δίκαιο της Ένωσης με τα άρθρα 11 και 12 της οδηγίας 2011/95, τα οποία προβλέπουν αντιστοίχως τους λόγους παύσεως και αποκλεισμού της ιδιότητας του πρόσφυγα.

47. Δεδομένου ότι το δίκαιο της Ένωσης προβλέπει μια επικουρική μορφή διεθνούς προστασίας, ο νομοθέτης της Ένωσης προέβλεψε επίσης, στα άρθρα 16 και 17 της οδηγίας 2011/95, λόγους παύσεως και αποκλεισμού της επικουρικής προστασίας, με πρότυπο τους λόγους που προβλέπονται στο άρθρο 11, παράγραφος 1, στοιχεία ε' και στ' και παράγραφος 2, καθώς και στο άρθρο 12, παράγραφοι 2 και 3, της οδηγίας αυτής.

48. Εφόσον ο νομοθέτης της Ένωσης σκοπεί να διασφαλίσει τη συνοχή και ομοιομορφία των δύο μορφών διεθνούς προστασίας²⁰, οι λόγοι στους οποίους στηρίζεται η ανάκληση της επικουρικής προστασίας πρέπει να ερμηνεύονται επίσης υπό το πρίσμα της Συμβάσεως της Γενεύης. Επομένως, οι λόγοι για τους οποίους ένα κράτος μέλος δύναται ή πρέπει να ανακαλέσει το καθεστώς της προστασίας αυτής πρέπει να ερμηνεύονται στενά, σύμφωνα με τη Σύμβαση αυτή.

49. Πάντως, όπως θα δούμε, ουδέν εκ των κριτηρίων που ο νομοθέτης της Ένωσης προβλέπει στο άρθρο 19 της οδηγίας 2011/95 εξουσιοδοτεί ένα κράτος μέλος να ανακαλέσει το καθεστώς διεθνούς προστασίας για άλλον λόγο εκτός από τους ρητώς και εξαντλητικώς προβλεπόμενους από τον εν λόγω νομοθέτη στη διάταξη αυτή και, ειδικότερα, σε περίπτωση σφάλματος για το οποίο ευθύνεται μόνον η διοίκηση.

50. Πρώτον, δυνάμει του άρθρου 19, παράγραφος 1, της οδηγίας 2011/95, το καθεστώς επικουρικής προστασίας δύναται να ανακληθεί όταν ο ενδιαφερόμενος παύει να δικαιούται διεθνούς προστασίας σύμφωνα με το άρθρο 16 της οδηγίας αυτής.

51. Υπενθυμίζω ότι το άρθρο 16, παράγραφος 1, της εν λόγω οδηγίας προβλέπει τα εξής:

«Ο υπήκοος τρίτης χώρας ή ο ανιθαγενής παύει να δικαιούται επικουρικής προστασίας όταν οι περιστάσεις οι οποίες οδήγησαν στην αναγνώριση του καθεστώτος επικουρικής προστασίας έχουν εκλείψει ή έχουν μεταβληθεί σε τέτοιο βαθμό ώστε να μην απαιτείται πλέον προστασία.»

52. Η διάταξη αυτή εισάγει στο δίκαιο της Ένωσης την πέμπτη και την έκτη ρήτρα παύσεως που προβλέπονται στο άρθρο 1, τμήμα Γ, της Συμβάσεως της Γενεύης.

53. Επιπλέον, το άρθρο 16, παράγραφος 2, της οδηγίας 2011/95 διευκρινίζει ότι, «[κ]ατά την εφαρμογή της παραγράφου 1, τα κράτη μέλη εξετάζουν κατά πόσον η μεταβολή των συνθηκών είναι τόσο ουσιαστικής και μη προσωρινής φύσεως, ώστε ο δικαιούχος επικουρικής προστασίας να μην εντοπίζει πλέον πραγματικό κίνδυνο σοβαρής βλάβης».

¹⁹ Εγχειρίδιο της ΥΑΠ για τις διαδικασίες και τα κριτήρια καθορισμού του καθεστώτος των προσφύγων σύμφωνα με τη Σύμβαση του 1951 και το Πρωτόκολλο του 1967 για το καθεστώς των προσφύγων (σημεία 116 και 117). Βλ. επίσης, όσον αφορά την ερμηνεία της ρήτρας παύσεως: Κατευθυντήριες οδηγίες της ΥΑΠ για τη διεθνή προστασία: Παύση του καθεστώτος του πρόσφυγα σύμφωνα με το άρθρο 1Γ (5) και (6) της Σύμβασης της Γενεύης του 1951 για το Καθεστώς των Προσφύγων (Οι «γενικές ρήτρες παύσεως» ή οι ρήτρες για την παύση των συνθηκών οι οποίες αποτέλεσαν τη δικαιολογητική βάση αναγνώρισης του καθεστώτος του πρόσφυγα).

²⁰ Στο πλαίσιο της οδηγίας 2011/95, ο νομοθέτης της Ένωσης θεσπίζει μια κοινή διαδικασία εξετάσεως της ανάγκης διεθνούς προστασίας και επιδιώκει να εξαλείψει τις υφιστάμενες διαφορές ως προς το επίπεδο των δικαιωμάτων που παρέχονται στους πρόσφυγες και στους δικαιούχους επικουρικής προστασίας.

54. Στην παρούσα υπόθεση, το αιτούν δικαστήριο υιοθετεί ευρεία ερμηνεία της έννοιας των «συνθηκών», καθόσον εκτιμά ότι η περίπτωση που προβλέπεται στο άρθρο 19, παράγραφος 1, της οδηγίας αυτής καλύπτει την περίπτωση κατά την οποία ο ενδιαφερόμενος παύει να δικαιούται επικουρική προστασία λόγω «μεταβολής του επιπέδου των γνώσεων των αρχών ως προς τα πραγματικά περιστατικά».

55. Η ερμηνεία αυτή πρέπει ευθύς εξαρχής να απορριφθεί καθόσον αντίκειται στη στενότερη ερμηνεία των ρητρών παύσεως που περιέχονται στο άρθρο 1, τμήμα Γ, της Συμβάσεως της Γενεύης.

56. Όπως ρητώς επισήμανε η ΥΑΠ με τις κατευθυντήριες γραμμές της²¹, «[ο]ι ρήτρες παύσης έχουν αρνητικό περιεχόμενο και απαριθμούνται εξαντλητικά. Πρέπει γι' αυτό να ερμηνεύονται περιοριστικά και συνεπώς δεν επιτρέπεται να προβάλλεται κατ' αναλογία κανένας άλλος λόγος προκειμένου να δικαιολογήσει την απώλεια του καθεστώτος του πρόσφυγα»²². Η ΥΑΠ προσθέτει συναφώς ότι, στην περίπτωση όπου προκύπτει εκ των υστέρων ότι ένα πρόσωπο ουδέποτε έπρεπε να αναγνωριστεί ως πρόσφυγας καθόσον προκύπτει εκ των υστέρων ότι το καθεστώς πρόσφυγα χορηγήθηκε βάσει εσφαλμένης ερμηνείας των πραγματικών περιστατικών ή ότι ο ενδιαφερόμενος έχει άλλη ιθαγένεια, δεν πρέπει να διαταχθεί η παύση του καθεστώτος πρόσφυγα αλλά η ακύρωσή του²³.

57. Η ερμηνεία την οποία προτείνει το αιτούν δικαστήριο παραβλέπει το εξαιρετικά ακριβές νόημα της έννοιας των «συνθηκών» η οποία χρησιμοποιείται στο πλαίσιο της ρήτρας παύσεως, καθώς και την οικονομία και τον σκοπό του κειμένου στο οποίο ενσωματώνεται η έννοια αυτή.

58. Οι «συνθήκες» αυτές είναι εκείνες οι οποίες, σύμφωνα με το άρθρο 2, στοιχείο στ', της οδηγίας 2011/95, οδήγησαν την αρμόδια εθνική αρχή να χορηγήσει το καθεστώς επικουρικής προστασίας²⁴. Πρόκειται για αντικειμενικές συνθήκες που υφίστανται στη χώρα καταγωγής του ενδιαφερόμενου, βάσει των οποίων εκτιμάται η ύπαρξη πραγματικού κινδύνου να υποστεί αυτός σοβαρή βλάβη αν επιστρέψει στη χώρα αυτή.

59. Οι συνθήκες αυτές είναι επομένως καθοριστικές για τη χορήγηση της επικουρικής προστασίας επειδή αποδεικνύουν την ανικανότητα της χώρας καταγωγής του αιτούντος να διασφαλίσει προστασία έναντι της βλάβης αυτής και στηρίζουν τους φόβους του τελευταίου²⁵. Αντιστοίχως, η μεταβολή των συνθηκών αυτών είναι καθοριστική για την παύση της εν λόγω προστασίας²⁶.

60. Όπως το άρθρο 1, τμήμα Γ, παράγραφοι 5 και 6, της Συμβάσεως της Γενεύης και προκειμένου να διαφυλαχθεί η ακεραιότητα του καθεστώτος διεθνούς προστασίας, το άρθρο 16 της οδηγίας 2011/95 προβλέπει επομένως την παύση της επικουρικής προστασίας όταν οι συνθήκες οι οποίες δικαιολόγησαν τη χορήγηση της προστασίας αυτής «έχουν εκλείψει» ή έχουν μεταβληθεί κατά τέτοιο τρόπο ώστε έχουν αρθεί οι λόγοι που είχαν οδηγήσει στην αναγνώριση της ιδιότητας αυτής. Συναφώς, ο νομοθέτης της Ένωσης απαιτεί η μεταβολή να είναι «τόσο ουσιαστικής και μη προσωρινής φύσεως» ώστε το καθεστώς που χορηγήθηκε να μην τίθεται συνεχώς εν αμφιβόλω λόγω παροδικών μεταβολών της υφιστάμενης καταστάσεως στη χώρα καταγωγής των δικαιούχων, διασφαλιζόμενης της σταθερότητας της θέσεώς τους.

21 Βλ. υποσημείωση 19 των παρούσων προτάσεων.

22 Σημείο 116 των κατευθυντήριων αυτών γραμμών.

23 Βλ., επίσης, κατευθυντήριες οδηγίες της ΥΑΠ για τη διεθνή προστασία που προαναφέρθηκαν στην υποσημείωση 19 των παρούσων προτάσεων (σημείο 4).

24 Βλ., κατ' αναλογία, απόφαση της 2ας Μαρτίου 2010, Salahadin Abdulla κ.λπ. (C-175/08, C-176/08, C-178/08 και C-179/08, EU:C:2010:105), σχετικά με την ερμηνεία της ρήτρας παύσεως της ιδιότητας του πρόσφυγα που προβλέπεται στο άρθρο 11, παράγραφος 1, στοιχείο ε', της οδηγίας 2004/83.

25 Επιπλέον, στο άρθρο 15 της οδηγίας 2011/95, ο νομοθέτης της Ένωσης διευκρινίζει εξαρχής τη «σοβαρή βλάβη» που μπορεί να οδηγήσει στη χορήγηση της προστασίας αυτής.

26 Βλ. απόφαση της 2ας Μαρτίου 2010, Salahadin Abdulla κ.λπ. (C-175/08, C-176/08, C-178/08 και C-179/08, EU:C:2010:105, σκέψη 68).

61. Είναι προφανές, λαμβανομένων υπόψη των στοιχείων αυτών, ότι η παύση της ιδιότητας του δικαιούχου επικουρικής προστασίας αφορά μόνον εκείνους στους οποίους το καθεστώς χορηγήθηκε νομίμως λόγω των συνθηκών στη χώρα καταγωγής τους, αλλά οι οποίοι, για αντικειμενικούς λόγους σχετικούς με τη μεταβολή των συνθηκών αυτών, δεν χρήζουν πλέον διεθνούς προστασίας. Επομένως, η παύση της επικουρικής προστασίας δεν αποσκοπεί στη διόρθωση των σφαλμάτων της διοικήσεως και προφανώς δεν μπορεί να εξαρτάται από ένα κριτήριο τόσο υποκειμενικό και ευμετάβλητο όπως το επίπεδο των γνώσεων της αρμόδιας εθνικής αρχής σχετικά με τις συνθήκες αυτές.

62. Λαμβανομένων υπόψη των ανωτέρω, είμαι της γνώμης ότι ο λόγος ανακλήσεως που προβλέπεται στο άρθρο 19, παράγραφος 1, της οδηγίας 2011/95 δεν εξουσιοδοτεί την αρμόδια εθνική αρχή να ανακαλέσει το καθεστώς επικουρικής προστασίας σε μια κατάσταση, όπως η επίμαχη στην κύρια δίκη, όπου η αρχή αυτή υπέπεσε σε σφάλμα σχετικά με τον καθορισμό της χώρας καταγωγής του ενδιαφερόμενου για το οποίο ευθύνεται μόνον η ίδια.

63. Δεύτερον, βάσει του άρθρου 19, παράγραφος 2 και παράγραφος 3, στοιχείο α', της οδηγίας 2011/95 το καθεστώς επικουρικής προστασίας δύναται να ανακληθεί όταν ο ενδιαφερόμενος, μολονότι πληροί τις απαιτούμενες προϋποθέσεις για να αναγνωρισθεί ως δικαιούχος της προστασίας αυτής, αποκλείεται από αυτήν λόγω του κινδύνου που αυτός συνιστά για την κοινωνία ή την ασφάλεια του κράτους μέλους ή λόγω των κατά το άρθρο 17 της ως άνω οδηγίας ιδιαίτερως σοβαρών εγκλημάτων που φέρεται ότι έχει διαπράξει ή στα οποία φέρεται ότι είχε συμμετοχή (ρήτρα αποκλεισμού).

64. Η διάταξη αυτή ενσωματώνει στο δίκαιο της Ένωσης το άρθρο 1, τμήμα ΣΤ, της Συμβάσεως της Γενεύης.

65. Είναι προφανές ότι, ελλείψει εγκληματικής συμπεριφοράς του ενδιαφερόμενου ή ελλείψει οποιουδήποτε κινδύνου τον οποίο θα μπορούσε να συνιστά για την Αυστρία, η εξέταση της διατάξεως αυτής δεν είναι λυσιτελής.

66. Τρίτον και τελευταίον, το καθεστώς επικουρικής προστασίας δύναται να ανακληθεί λόγω απατηλής συμπεριφοράς του λαβόντος το καθεστώς αυτό.

67. Κατά το άρθρο 19, παράγραφος 3, στοιχείο β', της οδηγίας 2011/95, στην οποία αναφέρεται ρητώς το αιτούν δικαστήριο, τα κράτη μέλη πράγματι υποχρεούνται να ανακαλούν το καθεστώς επικουρικής προστασίας αν, λόγω της διαστρεβλώσεως ή παραλείψεως γεγονότων για την οποία ευθύνεται ο ενδιαφερόμενος, η αρμόδια εθνική αρχή κακώς χορήγησε το καθεστώς αυτό.

68. Δεδομένου ότι στην παρούσα υπόθεση δεν συντρέχει ο λόγος στον οποίο στηρίζεται η ανάκληση που προβλέπεται στη διάταξη αυτή, καθόσον ο M. Bilali δεν διαστρέβλωσε ούτε παρέλειψε γεγονότα που τον αφορούν, είναι προφανές ότι το γράμμα της διατάξεως αυτής δεν επιτρέπει την ανάκληση του καθεστώτος που χορηγήθηκε σε αυτόν.

69. Επιβάλλεται επομένως η διαπίστωση ότι, όπως οι λόγοι που προβλέπονται στο άρθρο 1, τμήματα Δ έως ΣΤ, της Συμβάσεως της Γενεύης, ουδείς εκ των ρητώς και εξαντλητικώς προβλεπομένων στο άρθρο 19 της οδηγίας 2011/95 λόγων ανακλήσεως εξουσιοδοτεί την αρμόδια εθνική αρχή να ανακαλέσει το καθεστώς επικουρικής προστασίας, που χορηγήθηκε στον ενδιαφερόμενο, λόγω σφάλματος ως προς τον καθορισμό της χώρας καταγωγής του ενδιαφερόμενου, για το οποίο ευθύνεται μόνον η ίδια η αρχή αυτή.

2. Επί των διαδικαστικών μηχανισμών που προβλέπονται για την ανάκληση της διεθνούς προστασίας

70. Το άρθρο 19 της οδηγίας 2011/95, όπως είδαμε, αποσκοπεί στη θέσπιση διαδικαστικών μηχανισμών που καθιστούν δυνατή την ανάκληση του καθεστώτος επικουρικής προστασίας τηρουμένων των κανόνων της Συμβάσεως της Γενεύης. Το άρθρο αυτό απαριθμεί αποκλειστικώς τους λόγους για τους οποίους τα κράτη μέλη έχουν τη δυνατότητα ή την υποχρέωση να ανακαλούν το εν λόγω καθεστώς, να το τερματίζουν ή να αρνούνται να το ανανεώσουν, οι δε εφαρμοστέοι διαδικαστικοί κανόνες καθορίζονται στα άρθρα 44 και 45 της οδηγίας 2013/32.

71. Από το κείμενο του άρθρου 19 της οδηγίας 2011/95, καθώς και από τη φύση των αποφάσεων στις οποίες αναφέρεται ο νομοθέτης της Ένωσης, προκύπτει σαφέστατα ότι οι τελευταίες αφορούν τη μεταχείριση των ατόμων στα οποία το καθεστώς χορηγήθηκε νομίμως, αλλά τα οποία, λόγω ορισμένων εξελίξεων στη χώρα καταγωγής τους (ρήτρα παύσεως) ή λόγω της συμπεριφοράς τους (ρήτρα αποκλεισμού) δεν δικαιούνται πλέον το ευεργέτημα της προστασίας αυτής. Επομένως, οι αποφάσεις στις οποίες ο νομοθέτης της Ένωσης αναφέρεται στο άρθρο 19 της οδηγίας 2011/95 δεν έχουν σκοπό να διέπουν την κατάσταση των ατόμων τα οποία δεν έπρεπε να τύχουν διεθνούς προστασίας λόγω, παραδείγματος χάριν, εσφαλμένου καθορισμού της ανάγκης τους για διεθνή προστασία. Επομένως, εκ των προτέρων, κατάσταση όπως η επίμαχη δεν μπορεί να εμπίπτει στις διατάξεις του άρθρου 19 της οδηγίας.

72. Ούτε οι διαδικαστικές διατάξεις σχετικά με την «ανάκληση της διεθνούς προστασίας» που προβλέπονται στο κεφάλαιο IV της οδηγίας 2013/32 καθιστούν τούτο δυνατό.

73. Υπενθυμίζω ότι, δυνάμει του άρθρου 44 της οδηγίας αυτής, τα κράτη μέλη «μεριμνούν ώστε να μπορεί να αρχίζει εξέταση για την ανάκληση διεθνούς προστασίας συγκεκριμένου προσώπου, όταν έρχονται στο φως νέα στοιχεία ή πορίσματα που δείχνουν ότι υπάρχουν λόγοι επανεξέτασης της διεθνούς προστασίας του».

74. Μολονότι είναι αληθές ότι ο νομοθέτης της Ένωσης χρησιμοποιεί εν προκειμένω μια νομική έννοια (την έννοια της «ανακλήσεως») που είναι χωριστή από εκείνες που χρησιμοποιούνται στα άρθρα 14 και 19 της οδηγίας 2011/95 και ότι αναφέρεται, κατά τρόπο ιδιαίτερος ευρύ, στην εμφάνιση «νέων στοιχείων ή πορισμάτων», επιβάλλεται η διαπίστωση ότι η έννοια της «ανακλήσεως της διεθνούς προστασίας» ορίζεται στο άρθρο 2, στοιχείο ιε', της οδηγίας 2013/32 ως «η απόφαση της αρμόδιας αρχής να ανακαλέσει, να τερματίσει ή να αρνηθεί να ανανεώσει το καθεστώς πρόσφυγα ή επικουρικής προστασίας σύμφωνα με την οδηγία [2011/95]».

75. Τούτο επιβεβαιώνεται ρητώς από τις παραπομπές που περιέχονται στο άρθρο 45, παράγραφος 1, και στο άρθρο 46, παράγραφος 1, στοιχείο γ', της οδηγίας 2013/32.

76. Λαμβανομένων υπόψη των στοιχείων αυτών, μπορώ να συναγάγω ότι οι μοναδικές περιπτώσεις στις οποίες ο νομοθέτης της Ένωσης θέλησε να παράσχει στα κράτη μέλη τη δυνατότητα να ανακαλούν το καθεστώς επικουρικής προστασίας είναι εκείνες που προβλέπονται στο άρθρο 19 της οδηγίας 2011/95.

77. Επομένως, η διάταξη αυτή αντιτίθεται σε εθνική νομοθεσία, όπως η επίμαχη στην κύρια δίκη, η οποία παρέχει στην αρμόδια εθνική αρχή τη δυνατότητα να ανακαλεί το ως άνω καθεστώς για άλλον λόγο εκτός από εκείνους που ρητώς και περιοριστικώς προβλέπονται από τον νομοθέτη της Ένωσης στην εν λόγω διάταξη.

78. Λαμβάνοντας υπόψη όλες τις ανωτέρω εκτιμήσεις, προτείνω στο Δικαστήριο να αποφανθεί ότι το άρθρο 19 της οδηγίας 2011/95 πρέπει να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι αντιτίθεται σε εθνική νομοθεσία, όπως η επίμαχη στην κύρια δίκη, δυνάμει της οποίας κράτος μέλος δύναται να ανακαλέσει το καθεστώς επικουρικής προστασίας όταν η αρμόδια εθνική αρχή υπέπεσε σε σφάλμα, που καταλογίζεται μόνο σε αυτήν, σχετικά με τις συνθήκες που δικαιολόγησαν τη χορήγηση της προστασίας αυτής.

B. Οι εφαρμοστέοι κανόνες δικαίου

79. Προκειμένου να δοθούν στο αιτούν δικαστήριο όλα τα χρήσιμα στοιχεία για να μπορέσει να λύσει τη διαφορά της οποίας έχει επιληφθεί, φρονώ ότι η εξέταση του προδικαστικού ερωτήματος επιβάλλει να διευκρινιστούν το αντικείμενο και η φύση της αποφάσεως που η αρμόδια εθνική αρχή πρέπει να λάβει όταν, λόγω σφάλματος εκτιμήσεως που καταλογίζεται σε αυτήν, κακώς χορηγήθηκε στον ενδιαφερόμενο καθεστώς επικουρικής προστασίας. Πράγματι, το νομικό καθεστώς που έχει εφαρμογή στην απόφαση αυτή εξαρτάται από τον νομικό χαρακτηρισμό της τελευταίας.

80. Στην παρούσα υπόθεση, η Υπηρεσία ανακάλεσε αυτεπαγγέλτως το εν λόγω καθεστώς δυνάμει του άρθρου 9, παράγραφος 1, σημείο 1, του AsylG 2005.

81. Πάντως, δεν αμφισβητείται ότι, από της ενάρξεως της διαδικασίας, η Υπηρεσία δεν έπρεπε να χορηγήσει το καθεστώς επικουρικής προστασίας στον ενδιαφερόμενο. Από την απόφαση περί παραπομπής προκύπτει ότι η Υπηρεσία δεν κατόρθωσε να αποδείξει, με ορθό τρόπο, τη χώρα καταγωγής του ενδιαφερόμενου, επειδή δεν διεξήγαγε τις κατάλληλες έρευνες και διατύπωσε μια «εσφαλμένη υπόθεση», οπότε «οι προϋποθέσεις για τη χορήγηση επικουρικής προστασίας ουδέποτε πληρούνταν»²⁷.

82. Υπό συνθήκες, όπως οι εν προκειμένω, όπου η απόφαση χορηγήσεως του καθεστώτος επικουρικής προστασίας ελήφθη κατά παράβαση των κανόνων δικαίου καθώς και, ειδικότερα, των κριτηρίων επιλεξιμότητας που διατυπώνονται στα κεφάλαια II και V της οδηγίας 2011/95 και όπου η παράβαση αυτή είχε καθοριστική σημασία για την έκβαση της εξετάσεως της αιτήσεως διεθνούς προστασίας, πρέπει, κατά τη γνώμη μου, να ακυρωθεί το καθεστώς επικουρικής προστασίας.

83. Η λύση αυτή παρουσιάζει το πλεονέκτημα ότι δεν επιβάλλει διασταλτική ερμηνεία των ιδιαίτερα αυστηρών διατάξεων της Συμβάσεως της Γενεύης και, συνεπώς, δεν επιβάλλει στρέβλωση του κειμένου και του σκοπού του άρθρου 19 της οδηγίας 2011/95, διασφαλίζοντας παράλληλα τις μέγιστες διαδικαστικές εγγυήσεις και τον πλήρη σεβασμό της δικαιοσύνης έναντι ορισμένου πρόσωπου το οποίο δεν φέρει καμία ευθύνη για το σφάλμα της διοικήσεως.

84. Η λύση αυτή επιβάλλεται επίσης προκειμένου να διασφαλιστεί η ακεραιότητα του κοινού ευρωπαϊκού συστήματος ασύλου, κάθε δε εσφαλμένη αναγνώριση πρέπει να διορθώνεται προκειμένου να διασφαλίζεται ότι η διεθνής προστασία χορηγείται μόνο στα πρόσωπα που πραγματικά την έχουν ανάγκη. Συναφώς, σε μια κατάσταση όπου το καθεστώς χορηγήθηκε εσφαλμένως λόγω πλάνης περί το δίκαιο ή περί τα πράγματα στην οποία υπέπεσε η αρχή που εξέτασε την υπόθεση, η ΥΑΠ συνιστά την ακύρωση της πράξεως αναγνωρίσεως του καθεστώτος αυτού στο πλαίσιο διαδικασίας η οποία τηρεί τις γενικές αρχές του δικαίου. Μολονότι η ακύρωση δεν προβλέπεται ρητώς στη Σύμβαση της Γενεύης, η ΥΑΠ θεωρεί, εντούτοις, ότι συνάδει πλήρως με το αντικείμενο και τον σκοπό της Συμβάσεως αυτής και ότι είναι επιβεβλημένη για τη διαφύλαξη της ακεραιότητας του ορισμού του πρόσφυγα²⁸.

27 Βλ. σημείο 7 της αποφάσεως περί παραπομπής.

28 Βλ. σημείωμα της ΥΑΠ, της 22ας Νοεμβρίου 2004, σχετικά με την ακύρωση του καθεστώτος του πρόσφυγα: Kapferer, S., «Cancellation of refugee Status, UNHCR *Legal and Protection Policy Research Series*, Μάρτιος 2003· καθώς και, ενημερωτικό σημείωμα της ΥΑΠ, της 4ης Σεπτεμβρίου 2003, σχετικά με την εφαρμογή των ρητρών αποκλεισμού: άρθρο 1 (ΣΤ) της Σύμβασης του 1951 για το καθεστώς των προσφύγων (κεφάλαιο I, στοιχείο VI).

85. Αυτή η διαδικασία ακυρώσεως είναι επιβεβλημένη ακόμη περισσότερο εν προκειμένω όπου οι υποθέσεις, στις οποίες στηρίχθηκε η αρμόδια εθνική αρχή, επηρέασαν το σύνολο της διαδικασίας εξετάσεως της αιτήσεως διεθνούς προστασίας, δηλαδή όχι μόνο τη νομιμότητα της αποφάσεως μη χορηγήσεως του καθεστώτος πρόσφυγα αλλά και τη νομιμότητα της αποφάσεως χορηγήσεως του καθεστώτος επικουρικής προστασίας. Πράγματι, πρέπει να υπομνησθεί ότι το άρθρο 10, παράγραφος 2, της οδηγίας 2013/32 θεσπίζει ενιαία διαδικασία στο πλαίσιο της οποίας η αρμόδια εθνική αρχή εξετάζει την αίτηση υπό το πρίσμα των δύο μορφών διεθνούς προστασίας, κατ' αρχάς, από τη σκοπιά των προϋποθέσεων για τη χορήγηση του καθεστώτος πρόσφυγα και, έπειτα, από τη σκοπιά των προϋποθέσεων για τη χορήγηση της διεθνούς προστασίας, ο δε καθορισμός της χώρας καταγωγής του αιτούντος αποτελεί, επιπλέον, κοινό κριτήριο αναφοράς για τις δύο μορφές διεθνούς προστασίας²⁹.

86. Εξάλλου, στο πλαίσιο της προσφυγής της οποίας επελήφθη, το Asylgerichtshof (δικαστήριο υποθέσεων ασύλου) ακύρωσε την απόφαση με την οποία η Υπηρεσία αρνήθηκε να χορηγήσει το καθεστώς πρόσφυγα στον ενδιαφερόμενο ακριβώς λόγω των υποθέσεων βάσει των οποίων διεξήγαγε την εξέτασή της.

87. Υπό τις συνθήκες αυτές, όπου το σύνολο της διαδικασίας εξετάσεως της αιτήσεως διεθνούς προστασίας ενείχε πλημμέλειες και όπου, τέλος, ο λαβών το καθεστώς επικουρικής προστασίας δεν ήταν επιλέξιμος για επικουρική προστασία, είναι κατά τη γνώμη μου ορθότερο να ακυρωθεί η απόφαση χορηγήσεως του εν λόγω καθεστώτος.

88. Το δίκαιο της Ένωσης δεν προβλέπει συγκεκριμένη διάταξη σχετικά με τους διαδικαστικούς κανόνες που έχουν εφαρμογή για την ακύρωση του καθεστώτος επικουρικής προστασίας λόγω σφάλματος της διοικήσεως.

89. Επομένως, ελλείψει ρητών διατάξεων του δικαίου της Ένωσης, οι κανόνες αυτοί εμπίπτουν, δυνάμει της αρχής της διαδικαστικής αυτονομίας των κρατών μελών, στην εθνική έννομη τάξη και, ειδικότερα, στους κανόνες διοικητικού δικαίου των τελευταίων. Υπόθεση όπως η επίμαχη εμπίπτει, συνεπώς, στην κλασική διαδικασία ακυρώσεως πράξεως γενεσιουργού δικαιωμάτων λόγω σφάλματος της διοικήσεως.

90. Εντούτοις, η συγκεκριμένη πράξη είναι ιδιαίτερη καθόσον χορηγεί, δυνάμει του δικαίου της Ένωσης, διεθνή προστασία με την οποία συνδέονται, μεταξύ άλλων, δικαιώματα διαμονής και οικογενειακής επανενώσεως που και αυτά εμπίπτουν στο δίκαιο της Ένωσης.

91. Συνεπώς, αυτή η παραπομπή στη διαδικαστική αυτονομία των κρατών μελών πρέπει να μετριάζεται από την υποχρέωση, αφενός, σεβασμού των θεμελιωδών δικαιωμάτων και, αφετέρου, τηρήσεως των αρχών της ισοδυναμίας και της αποτελεσματικότητας³⁰.

92. Όσον αφορά την αρχή της ισοδυναμίας, η αρχή αυτή συνεπάγεται ότι τα πρόσωπα που επικαλούνται τα δικαιώματα που παρέχει η έννομη τάξη της Ένωσης δεν περιέρχονται σε δυσμενή θέση σε σχέση με τα πρόσωπα που επικαλούνται δικαιώματα αμιγώς εσωτερικής φύσεως.

²⁹ Το άρθρο 10, παράγραφος 2, της οδηγίας 2013/32 προβλέπει ότι, «[κ]ατά την εξέταση αιτήσεων διεθνούς προστασίας, η αποφαινόμενη αρχή εξακριβώνει καταρχάς κατά πόσον οι αιτούντες μπορούν να αναγνωρισθούν ως πρόσφυγες και, σε αντίθετη περίπτωση, εξακριβώνει κατά πόσον οι αιτούντες δικαιούνται επικουρικής προστασίας». Υπενθυμίζω επίσης ότι, κατά το άρθρο 2, στοιχείο στ', της οδηγίας 2011/95, το «πρόσωπο που δικαιούται επικουρική προστασία» είναι ένα πρόσωπο που, μεταξύ άλλων, δεν μπορεί να θεωρηθεί πρόσφυγας.

³⁰ Βλ., κατ' αναλογία, αποφάσεις της 15ης Ιανουαρίου 2013, Križan κ.λπ. (C-416/10, EU:C:2013:8, σκέψη 85 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία), της 10ης Σεπτεμβρίου 2013, G. και R. (C-383/13 PPU, EU:C:2013:533, σκέψη 35 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία), της 8ης Μαΐου 2014, N. (C-604/12, EU:C:2014:302, σκέψη 41 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία), της 26ης Σεπτεμβρίου 2018, Belastingdienst/Toeslagen (ανασταλτικό αποτέλεσμα της εφέσεως) (C-175/17, EU:C:2018:776, σκέψη 39 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία), και της 4ης Οκτωβρίου 2018, Kantarev (C-571/16, EU:C:2018:807, σκέψεις 123 επ. και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

93. Συνεπώς, σε μια κατάσταση όπως η επίμαχη, η τήρηση της αρχής αυτής απαιτεί οι διαδικαστικοί κανόνες που έχουν εφαρμογή για την ακύρωση της πράξεως με την οποία χορηγήθηκε το καθεστώς επικουρικής προστασίας να είναι εξίσου ευνοϊκοί με εκείνους που αφορούν την ακύρωση πράξεως για τη χορήγηση παρεμφερούς καθεστώτος δυνάμει του εσωτερικού δικαίου.

94. Στο εθνικό δικαστήριο εναπόκειται να αξιολογήσει τη συγκρισιμότητα των καθεστώτων, λαμβανομένων υπόψη, μεταξύ άλλων, του αντικειμένου τους καθώς και των δικαιωμάτων και πλεονεκτημάτων που συνδέονται με τα εν λόγω καθεστώτα και, ειδικότερα, των κοινωνικών και οικονομικών πλεονεκτημάτων, όπως η χορήγηση αδειών διαμονής και η πρόσβαση στην κοινωνική προστασία, στην υγειονομική περίθαλψη και στην αγορά εργασίας. Δεδομένου ότι η οδηγία 2011/95 προέβη σε πλήρη εναρμόνιση του τομέα διεθνούς προστασίας, είναι απαραίτητη η αναφορά στα καθεστώτα που χορηγούνται κατά διακριτική ευχέρεια από τα κράτη μέλη, για ανθρωπιστικούς λόγους ή λόγους συμπόνιας³¹.

95. Επιπλέον, όσον αφορά τους εφαρμοστέους διαδικαστικούς κανόνες, είναι γνωστό ότι η πλειονότητα των κρατών μελών επιβάλλει αυστηρές προϋποθέσεις για την ακύρωση πράξεως γενεσιουργού δικαιωμάτων λόγω σφάλματος για το οποίο ευθύνεται μόνον η διοικητική αρχή. Όταν ο αιτών υπέβαλε την αίτησή του με καλή πίστη και συνεργάστηκε στο πλαίσιο της διαδικασίας εξετάσεως, ώστε να δικαιούται να έχει εμπιστοσύνη στην ορθότητα και νομιμότητα της αποφάσεως, οι αρχές της ασφάλειας δικαίου και της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης υπερέχουν συνήθως του συμφέροντος που μπορεί να έχει ένα κράτος να διορθώσει τα σφάλματα των οργάνων του που είναι αρμόδια για τη λήψη αποφάσεων.

96. Υπό τις συνθήκες αυτές, στο αιτούν δικαστήριο εναπόκειται να διασφαλίσει, ειδικότερα, ότι η ακύρωση του καθεστώτος διεθνούς προστασίας πραγματοποιείται με αυστηρή τήρηση των εγγυήσεων όσον αφορά τον δίκαιο χαρακτήρα της διαδικασίας και την αρχή της αναλογικότητας. Προκειμένου να αποτραπεί το ενδεχόμενο η ακύρωση να έχει δυσανάλογες και ιδιαιτέρως επιβλαβείς συνέπειες για τον ενδιαφερόμενο, πρέπει κατά τη γνώμη μου να ληφθούν υπόψη όλες οι κρίσιμες περιστάσεις και ιδίως τα δικαιώματα και τα πλεονεκτήματα που παρασχέθηκαν σε αυτόν μετά τη χορήγηση του ως άνω καθεστώτος και, ειδικότερα, το δικαίωμα οικογενειακής επανενώσεως του οποίου έτυχε, η διάρκεια της διαμονής του και ο βαθμός της κοινωνικής και οικονομικής ενσωματώσεώς του στο κράτος μέλος καθώς και οι δυσκολίες στις οποίες ενδέχεται να εκτεθεί σε περίπτωση ακυρώσεως του καθεστώτος που του είχε χορηγηθεί.

97. Όσον αφορά τώρα την αρχή της αποτελεσματικότητας, η τήρηση της τελευταίας απαιτεί οι διαδικαστικοί κανόνες που έχουν εφαρμογή για την ακύρωση της πράξεως χορηγήσεως του καθεστώτος επικουρικής προστασίας να μην καθιστούν πρακτικά αδύνατη ή υπερβολικά δυσχερή την άσκηση των δικαιωμάτων που παρέχει η έννομη τάξη της Ένωσης³².

98. Η αρχή της αποτελεσματικότητας συνδέεται στενά με το δικαίωμα αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας και προϋποθέτει ότι, αν δικαίωμα αναγνωρίζεται σε ιδιώτες δυνάμει του δικαίου της Ένωσης, τα κράτη μέλη έχουν την ευθύνη να διασφαλίσουν την αποτελεσματική προστασία του, πράγμα που συνεπάγεται, κατ' αρχήν, την ύπαρξη ενδίκου βοηθήματος.

99. Μολονότι στο αιτούν δικαστήριο εναπόκειται να ελέγξει την τήρηση της εν λόγω αρχής, επισημαίνω ότι, στο πλαίσιο της υποθέσεως της κύριας δίκης, ο ενδιαφερόμενος μπόρεσε να ασκήσει προσφυγή ενώπιον του Bundesverwaltungsgericht (Ομοσπονδιακού Διοικητικού Δικαστηρίου) και έπειτα αναίρεση ενώπιον του Verwaltungsgerichtshof (διοικητικού δικαστηρίου) όσον αφορά τη διαδικασία ανακλήσεως του καθεστώτος επικουρικής προστασίας που είχε χορηγηθεί σε αυτόν σχετικά με την Αλγερία ως χώρα καταγωγής.

31 Βλ., συναφώς, αιτιολογική σκέψη 15 της οδηγίας 2011/95.

32 Βλ., μεταξύ άλλων, απόφαση της 27ης Ιουνίου 2018, Diallo (C-246/17, EU:C:2018:499, σκέψη 59 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

100. Λαμβανομένων υπόψη όλων των ανωτέρω εκτιμήσεων, προτείνω στο Δικαστήριο να αποφανθεί ότι, υπό συνθήκες όπως οι επίμαχες στην υπόθεση της κύριας δίκης, όπου η απόφαση χορηγήσεως του καθεστώτος επικουρικής προστασίας ελήφθη κατά παράβαση των κανόνων δικαίου καθώς και, ειδικότερα, των κριτηρίων επιλεξιμότητας που προβλέπονται στα κεφάλαια II και V της οδηγίας 2011/95 και όπου η παράβαση αυτή είχε καθοριστική επιρροή για την έκβαση της εξετάσεως της αιτήσεως διεθνούς προστασίας, το κράτος μέλος υποχρεούται να ακυρώσει το καθεστώς επικουρικής προστασίας.

101. Επιπλέον, ελλείπει ρητών διατάξεων στο δίκαιο της Ένωσης, πρέπει να διευκρινιστεί ότι οι διαδικαστικοί κανόνες που έχουν εφαρμογή για την ακύρωση του καθεστώτος επικουρικής προστασίας λόγω σφάλματος της διοικήσεως εμπίπτουν, δυνάμει της αρχής της διαδικαστικής αυτονομίας των κρατών μελών, στην εθνική έννομη τάξη, υπό την επιφύλαξη όμως της τηρήσεως των αρχών της ισοδυναμίας και της αποτελεσματικότητας.

VI. Πρόταση

102. Λαμβανομένων υπόψη των ανωτέρω εκτιμήσεων, προτείνω στο Δικαστήριο να δώσει στο προδικαστικό ερώτημα που τέθηκε από το Verwaltungsgerichtshof (διοικητικό δικαστήριο, Αυστρία) την ακόλουθη απάντηση:

- 1) Το άρθρο 19 της οδηγίας 2011/95/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 13ης Δεκεμβρίου 2011, σχετικά με τις απαιτήσεις για την αναγνώριση των υπηκόων τρίτων χωρών ή των απάτριδων ως δικαιούχων διεθνούς προστασίας, για ένα ενιαίο καθεστώς για τους πρόσφυγες ή για τα άτομα που δικαιούνται επικουρική προστασία και για το περιεχόμενο της παρεχόμενης προστασίας, πρέπει να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι αντιτίθεται σε εθνική νομοθεσία, όπως η επίμαχη στην κύρια δίκη, δυνάμει της οποίας κράτος μέλος δύναται να ανακαλέσει το καθεστώς επικουρικής προστασίας όταν η αρμόδια εθνική αρχή υπέπεσε σε σφάλμα, που καταλογίζεται μόνο σε αυτήν, σχετικά με τις συνθήκες που δικαιολόγησαν τη χορήγηση της προστασίας αυτής.
- 2) Υπό συνθήκες όπως οι επίμαχες, όπου η απόφαση χορηγήσεως του καθεστώτος επικουρικής προστασίας ελήφθη κατά παράβαση των κανόνων δικαίου καθώς και, ειδικότερα, των κριτηρίων επιλεξιμότητας που προβλέπονται στα κεφάλαια II και V της οδηγίας 2011/95 και όπου η παράβαση αυτή είχε καθοριστική επιρροή για την έκβαση της εξετάσεως της αιτήσεως διεθνούς προστασίας, το κράτος μέλος υποχρεούται να ακυρώσει το καθεστώς επικουρικής προστασίας.

Ελλείπει ρητών διατάξεων στο δίκαιο της Ένωσης, οι διαδικαστικοί κανόνες που έχουν εφαρμογή για την ακύρωση του καθεστώτος επικουρικής προστασίας λόγω σφάλματος της διοικήσεως εμπίπτουν, δυνάμει της αρχής της διαδικαστικής αυτονομίας των κρατών μελών, στην εθνική έννομη τάξη, υπό την επιφύλαξη όμως της τηρήσεως των αρχών της ισοδυναμίας και της αποτελεσματικότητας.